

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 3Svk/1/2023
Identifikačné číslo spisu: 4021200539
Dátum vydania rozhodnutia: 29. marca 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Benczová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:4021200539.1

ROZSUDOK

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Kataríny Benczovej a zo sudkýň Mgr. Kristíny Babiakovej a JUDr. Zuzany Šabovej, PhD. (sudkyňa spravodajkyňa), v právnej veci žalobcu (sťažovateľ): A. V., F. R. XXX XX E. XXX, XXX XX E., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS a ÚVV M., E. E. I. Č.. XX/XXX, XXX XX M., proti žalovanému: Centrum právnej pomoci Bratislava, so sídlom Račianska 71, P. O. Box 18, 810 05 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. KT/13987/2021, ČRZ: 76945/2021 zo dňa 27. júla 2021, v konaní o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č. k. 30S/238/2021-91 zo dňa 28. septembra 2022, takto

r o z h o d o l :

- I. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a.
- II. Účastníkom konania nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

O d ô v o d n e n i e

I. Priebeh administratívneho konania

1. Centrum právnej pomoci, kancelária Nitra (ďalej len „prvostupňový orgán“, alebo „Centrum“) rozhodnutím č. KaNR/3463/2021, ČRZ: 49621/2021 zo dňa 24. mája 2021 zastavilo správne konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci žalobcovi z dôvodu, že v rovnakej právnej veci žiadal o poskytnutie právnej pomoci Centrum právnej pomoci, kancelária Žilina. Na základe odvolania žalobcu žalovaný vydal rozhodnutie č. KT/13987/2021, ČRZ: 76945/2021 zo dňa 27. júla 2021 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorým odvolanie zamietol a prvostupňové rozhodnutie v celom rozsahu potvrdil. V napadnutom rozhodnutí žalovaný konštatoval, že prvostupňový orgán na základe lustrácie spisov zistil, že odvolateľ (žalobca) žiadosťou opätovne požiadal o právnu pomoc v rovnakej veci, ako v rámci konania vedeného v Centre právnej pomoci, kancelária Žilina, ktoré v danej veci už právoplatne rozhodlo.

2. Žalovaný v napadnutom rozhodnutí uviedol, že konanie vedené na Krajskom súde v Trnave, týkajúce sa disciplinárneho trestu žalobcu, nemožno považovať za nové skutočnosti odôvodňujúce priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci, keďže tieto skutočnosti nemenia skutkový stav v tom

zmysle, že stále ide o konanie s povahou trestnoprávneho charakteru, v ktorom Centrum nemá zákonom určenú pôsobnosť a možnosť poskytovania právnej pomoci. Žalobca nepreukázal podstatnú zmenu skutkového stavu od rozhodnutia o prvej žiadosti v konaní vedenom Centrom, kancelária Žilina, ktoré konanie zastavilo, pričom uvedené rozhodnutie vytvára prekážku res iudicata. Zároveň žalobca v žiadosti o poskytnutie právnej pomoci uviedol, ako miesto trvalého pobytu obec, ktorá patrí do miestnej pôsobnosti kancelárie Žilina, pričom odvolateľ zodpovedá za pravdivosť údajov uvedených v žiadosti. Miestna príslušnosť jednotlivých kancelárií Centra právnej pomoci vyplýva výlučne z interných predpisov a v danom prípade je relevantné, že každá kancelária má právomoc konať vo veci každej žiadosti.

II.

Priebeh súdneho konania

3. Žalobca sa správnu žalobou domáhal preskúmania zákonnosti napadnutého rozhodnutia a následne jeho zrušenia a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie. Poukázal na to, že mal odo dňa 28. júla 2020 trvalý pobyt v meste Nitra a podľa § 3 ods. 1, ods. 4 a ods. 5, § 5, § 6 ods. 1 a ods. 2, § 20 a § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Z. z., v spojení s § 10 ods. 3 zákona č. 327/2005 Z. z., bol povinný o jeho žiadosti konať a rozhodnúť príslušný prvostupňový orgán - Centrum právnej pomoci Nitra a nie Centrum právnej pomoci, kancelária Žilina. Svoje podania považoval za podložené a splňajúce všetky náležitosti. Prvostupňové rozhodnutie je založené na tom, že rozhodnutie ÚVTOS a ÚVV M., ktorým bol žalobca potrestaný, nie je preskúmateľné súdom, v dôsledku čoho nemá nárok na poskytnutie právnej pomoci, čo považuje za nezákonné. Krajský súd v Trnave v správnom súdnom konaní vedenom pod sp. zn. 20S/158/2020 bude musieť konanie zastaviť z dôvodu, že nie je právne zastúpený advokátom, za čo sú správne orgány zodpovedné.

4. Žalovaný vo svojom vyjadrení, stotožňujúc sa so skutkovými a právnymi dôvodmi obsiahnutými napadnutom rozhodnutí, navrhol žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

5. Žalobca v replike k vyjadreniu žalovaného poukázal na rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 21S/15/2021, v podstatnom zopakoval argumentáciu uvedenú v žalobe, pričom zdôraznil, že sa mu upiera základné právo na súdnu ochranu, čo je v rozpore so základnými právami a slobodami obsiahnutými v Ústave SR.

III.

Rozhodnutie správneho súdu

6. Krajský súd v Žiline (ďalej len „správny súd“) rozsudkom sp. zn. 30S/238/2021 zo dňa 28. septembra 2022 správnu žalobu podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „SSP“) zamietol.

7. Správny súd poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Sžk/9/2018, v ktorom sa uvádza, že rozhodnutie Ústavu na výkon trestu odňatia slobody nemožno považovať za rozhodnutie orgánu verejnej správy podliehajúce súdnemu prieskumu v zmysle § 6 ods. 1 SSP. Zároveň poukázal na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 226/2017-13, podľa ktorého Ústav na výkon trestu odňatia slobody pri ukladaní disciplinárneho trestu odsúdeného nerozhoduje ako správny orgán (s výnimkou prípadu podľa § 97n ods. 1 zákona o výkone trestu, ak má konanie odsúdeného znaky priestupku). Disciplinárne trestanie odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody má totiž ideový a aj normatívny základ v trestnej oblasti a je len pokračovaním výkonu trestnej politiky štátu proti páchatelom trestných činov.

8. Žiadosť žalobcu v danej veci sa týkala identickej právnej veci, v akej už žalobca požiadal o poskytnutie právnej pomoci predchádzajúcou žiadosťou, na základe ktorej Centrum právoplatne zastavilo správne konanie, pretože zistilo, že nie je príslušným na konanie. Preskúmanie rozhodnutia Ústavu na výkon väzby a Ústavu na výkon trestu odňatia slobody o disciplinárnom treste celkom zrejme nepatrí do žiadnej z oblastí práva špecifikovaných v § 3 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. Aj z článku 2 ods. 2 Ústavy SR vyplýva, že štátne orgány môžu konať iba na základe Ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Správny súd dospel k záveru, že Centrum na základe vyššie uvedených skutočností správne skúmalo žiadosť žalobcu za účelom zistenia, či neobsahuje nové skutočnosti, ktoré by Centru neboli známe v čase vydania prvotného rozhodnutia

kanceláriou Žilina, a ktoré by odôvodňovali nové rozhodnutie vo veci. Žalobca v pôvodnej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, ako adresu svojho trvalého pobytu uviedol obec E., pričom vlastnoručne podpísal čestné vyhlásenie o pravdivosti a úplnosti údajov a uvedenú chybu nielen počas konania, ale ani dodatočne neoznámil.

9. Námietku, týkajúcu sa miestnej príslušnosti správny súd vyhodnotil, ako nedôvodnú, nakoľko nemala vplyv na rozhodovanie o nároku žalobcu v tomto konaní. Pokiaľ žalobca spochybňoval skoršie rozhodnutie Centra právnej pomoci, kancelária Žilina v spojení s rozhodnutím Centra právnej pomoci Bratislava, toto predmetom súdneho prieskumu správnym súdom nebolo a je právne záväzná s ďalšími právnymi účinkami. Žalobca nepredložil dôkazy o podstatnej zmene skutkového stavu. Správny súd preto uzavrel, že sa stotožnil so záverom žalovaného, že žalobca nepreukázal podstatnú zmenu skutkového stavu od rozhodnutia o jeho prvej žiadosti a že rozhodnutie o prvej žiadosti žalobcu vytvára prekážku *res iudicata*.

IV.

Argumentácia účastníkov v kasačnom konaní

10. Proti rozhodnutiu správneho súdu podal žalobca (sťažovateľ) kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP a navrhol, aby kasačný súd alternatívne zrušil rozsudok správneho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alebo rozsudok správneho súdu zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovaného a prvostupňového orgánu, ktorému následne vec vráti na ďalšie konanie. Sťažovateľ žiadal, aby mu kasačný súd priznal právo na úplnú náhradu trov konania a aby mu bolo rozhodnutie bolo zaslané do miesta jeho súčasného pobytu.

11. Sťažovateľ namietal, že nesúhlasí so závermi správneho súdu, uvedenými v bode 14. odôvodnenia, pretože prvostupňové rozhodnutie vydal nepríslušný správny orgán. V tejto súvislosti poukázal na odlišné rozhodnutia Centra právnej pomoci. Svoju žalobu považoval za podanú v lehote, pričom spĺňala všetky zákonné náležitosti, a teda nesúhlasil so záverom správneho súdu, podľa ktorého nepredložil dôkazy o podstatnej zmene skutkového stavu. Správne orgány mali rozhodnúť výrokom o nepriznaní právnej pomoci z dôvodu zjavnej bezúspešnosti sporu podľa § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. a nie spôsobom, že zastavili konanie. Sťažovateľ mal tiež za to, že bolo porušené jeho právo na prístup k súdu, keďže podľa rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Sžo/226/2010, 8Sžo/16/2011, 4Sžo/21/2011, 8Sžo/36/2011, 2Sžo/39/2011, 2Sžo/46/2011, 4Sžo/2012 a rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 225/2009, rozhodnutia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody nie sú vylúčené z preskúmania zákonnosti v správnom súdnictve. Sťažovateľ žiadal správny súd, aby postupoval v zmysle § 100 ods. 1 písm. b) SSP a požiadal Ústavný súd SR o preskúmanie súladu ustanovenia § 97n ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. s Ústavou SR. Rovnako uviedol, že lehota na podanie kasačnej sťažnosti je dodržaná, lebo podľa § 71 ods. 2 SSP neplynie, resp. prestáva plynúť, keďže pred jej podaním podal Centru právnej pomoci Žilina žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, a to prostredníctvom mailu (28.11.2022), ako aj pošty (29.11.2022).

12. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti v podstatnom zotrval na svojich doterajších vyjadreniach a navrhol, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť zamietol. Poukázal pri tom na rozhodnutia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 21S/15/2021 a správneho súdu sp. zn. 31S/179/2021, v zmysle ktorých má žalovaný povinnosť meritórne posúdiť žiadosť o poskytnutie právnej pomoci, a to bez ohľadu na to, či má v danej veci pôsobnosť. Žalovaný má pôsobnosť stanovenú zákonom a v oblastiach práva, ktoré nepatria do pôsobnosti Centra, toto jednak pre nedostatok svojej pôsobnosti nedokáže posúdiť zrejmú bezúspešnosť a zároveň, ak by túto schopnosť mal, nie je možné v takejto oblasti priznať nárok na poskytnutie právnej pomoci (išlo by o prekročenie právomoci žalovaného). V tejto súvislosti poukázal na § 5 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z., podľa ktorého Centrum právnej pomoci poskytuje právnu pomoc podľa tohto zákona svojimi zamestnancami, určenými advokátmi a mediátormi. Žalovaný postupuje pri konaní podľa Správneho poriadku, ktorý explicitne počíta s eventualitou, že vec s ktorou sa na správny orgán obrátil účastník konania, nie je v pôsobnosti tohto orgánu. Keďže zákon č. 327/2005 Z. z. v tomto neobsahuje *lex specialis*, použije sa preto na takéto prípady *lex generalis*, a teda zastavenie správneho konania podľa § 30 ods. 1 písm. e) správneho poriadku. Záverom žalovaný uviedol, že pôsobnosť zákona je vyššia kategória, ako pôsobnosť žalovaného.

13. Sťažovateľ v replike uviedol, že kasačnú sťažnosť nepodal po lehote, keďže rozsudok správneho súdu bol jeho právnomu zástupcovi doručený dňa 28. októbra 2022 a jemu až 2. novembra 2022.

Keďže v zmysle § 443 ods. 1 SSP má zákonnú lehotu na podanie kasačnej sťažnosti 1 mesiac, táto sa ráta od doručenia rozsudku, t. j. 2. novembra 2022. Zastúpenie právnym zástupcom sa nevzťahovalo na kasačné konanie a z tohto dôvodu sťažovateľ mailom zo dňa 29. novembra 2022 požiadal Centrum právnej pomoci, kancelária Žilina o poskytnutie právnej pomoci v kasačnom konaní. Lehotu považoval sťažovateľ za zachovanú tak vo vzťahu k jeho zástupcovi, ako aj k nemu, pričom lehota stále neuplynula s poukazom na § 73 ods. 1 SSP. Keďže mu správny súd stále nedoručil rozhodnutie, má trojmesačnú lehotu na podanie kasačnej sťažnosti podľa § 443 ods. 4 SSP. K vyjadreniu žalovaného poukázal na to, že Najvyšší správny súd SR nie je viazaný právnymi názormi žalovaného.

V.

Posúdenie kasačného súdu

14. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne (§ 444 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP), má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP, § 441 SSP a § 453 SSP) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je nedôvodná.

15. Kasačný súd sa v rámci posúdenia predmetnej veci zaoberal otázkou včasnosti podania kasačnej sťažnosti a následne jednotlivými sťažnostnými bodmi, konkrétne vydaním rozhodnutia nepríslušným prvostupňovým orgánom, podstatnou zmenou skutkového stavu po podaní opätovnej žiadosti o poskytnutie právnej pomoci, výrokom rozhodnutia prvostupňového orgánu a vyňatím disciplinárnych opatrení z rozhodovania v správnom súdnictve. K týmto okruhom kasačný súd uvádza:

V.I. K včasnosti podania kasačnej sťažnosti

16. Kasačný súd sa v prvom rade zaoberal otázkou včasnosti podania kasačnej sťažnosti podľa § 443 SSP, keďže zo súdneho spisu mal za preukázané, že napadnutý rozsudok bol právnomu zástupcovi sťažovateľa doručený dňa 29. októbra 2022 (č. l. 100), a teda lehota na podanie kasačnej sťažnosti, v súlade s § 69 ods. 4 SSP, uplynula dňa 29. novembra 2022. Správny súd síce sťažovateľa nesprávne poučil o tom, že lehota na podanie kasačnej sťažnosti je 30 dní, avšak ak by sa lehota na podanie kasačnej sťažnosti aj počítala od tohto dňa, jej koniec by pripadol na 28. novembra 2022, to znamená, že sťažovateľ tak, či onak podal kasačnú sťažnosť po lehote, keďže na poštovú prepravu ju podal dňa 5. decembra 2022 (č. l. 119). Sťažovateľ sa mylne domnieva, že lehota na podanie kasačnej sťažnosti sa počíta odo dňa, kedy mu jeho právny zástupca doručil napadnutý rozsudok, t. j. 2. novembra 2022. Určujúcou udalosťou pre začiatok plynutia lehoty je v danom prípade doručenie rozhodnutia správneho súdu jeho právnomu zástupcovi (29. október 2022), ktorého sťažovateľ splnomocnil na zastupovanie na základe plnomocenstva (č. l. 24), udeleného až do právoplatného skončenia veci. Deň, ktorý číselným označením zodpovedá tomuto dňu je 29. november 2022 (lehota jeden mesiac), pričom tento deň nebola ani sobota, ani deň pracovného pokoja (§ 69 ods. 5 SSP).

17. Rovnako nie je možné prisvedčiť sťažovateľovi, že lehota na podanie kasačnej sťažnosti mu neuplynula, keďže ako opomenutý sťažovateľ disponuje lehotou tri mesiace odo dňa doručenia rozhodnutia správneho súdu (§ 443 ods. 4 SSP). Sťažovateľa nemožno na účely posúdenia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti považovať za opomenutého sťažovateľa. Sťažovateľ bol v konaní pred správnym súdom preukázateľne právne zastúpený až do právoplatného skončenia veci (plnomocenstvo č. l. 24). Správny súd teda v súlade s § 73 ods. 1 SSP doručoval napadnutý rozsudok právnomu zástupcovi sťažovateľa. Navyiac, legálna definícia opomenutého sťažovateľa je uvedená v § 442 ods. 2 SSP, podľa ktorej kasačnú sťažnosť môže podať aj ten, kto tvrdí, že mal byť účastníkom konania a krajský súd s ním ako s účastníkom konania nekonal. Z uvedeného znenia je teda zrejmé, že sťažovateľ do tejto definície nespadá, keďže správny súd s ním, ako so žalobcom, riadne konal.

18. Kasačný súd sa na druhej strane stotožnil so sťažovateľovým tvrdením, že lehota na podanie kasačnej sťažnosti je zachovaná z dôvodu, že sťažovateľ pred jej podaním podal žiadosť (29. novembra) o poskytnutie právnej pomoci (§ 73 ods. 1 SSP). Je pravdou, že lehotu na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP), avšak v tomto prípade kasačný súd, poukazuje na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 347/2020 podľa ktorého: „37. Pokiaľ teda zákonodarca vyžaduje na podanie dovolania povinné právne zastúpenie, a zabezpečuje pre prípad nemajetnosti

potenciálneho dovolateľa mechanizmus bezplatnej právnej pomoci, nemôže ísť proces jej zabezpečovania a následného zlyhania na ťarchu žiadateľa o túto právnu pomoc. Uvedené platí o to viac, ak zlyhanie právnej pomoci znamená pre žiadateľa obmedzenie, resp. znemožnenie práva na prístup k súdu.

38. V kontexte už uvedeného možno konštatovať, že sťažovateľovi nebola v čase možného včasného podania dovolania poskytnutá efektívna právna pomoc, tak ako ju zaručuje čl. 47 ods. 2 ústavy, a v tom spočíval dôvod zmeškania lehoty. Keďže sťažovateľ ako klient centra bol na túto právnu pomoc odkázaný, možno medzi týmto dôvodom a zmeškaním lehoty identifikovať príčinnú súvislosť. Nemožno preto považovať záver o jeho neospravedliteľnosti s poukazom na pochybenia advokátov a odkazom sťažovateľa na Slovenskú advokátsku komoru za ústavne konformný. Riešenie potenciálnych zlyhaní advokátov je skutočne v kompetencii Slovenskej advokátskej komory, tak ako na to poukázal okresný súd. Disciplinárne konanie je však samostatnou líniou, ktorá prebieha nezávisle od civilného sporového konania (a môže prebiehať i popri ňom), nedokáže zvrátiť negatívny dopad týchto zlyhaní na kauzu prebiehajúcu na úrovni všeobecného súdnictva. Tento potenciál mal vo veci sťažovateľa iba inštitút odpustenia zmeškanej lehoty.

39. Právnej pomoci z popísaného materiálneho hľadiska sa sťažovateľ dočkal až s ustanovením v poradí tretieho advokáta, ktorý nielenže prevzal jeho právne zastúpenie a spísal mu dovolanie, ale podal i žiadosť o odpustenie zmeškanej lehoty tak, aby sťažovateľ neprišiel o možnosť preskúmania jeho kauzy v dovolacom konaní z dôvodov, na ktoré nemal dosah. Až postupom tohto advokáta bolo reálne naplnené základné právo sťažovateľa na právnu pomoc, avšak okresný súd mu nepriznal relevanciu, čím zasiahol do jeho základného práva podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, a keďže to pre sťažovateľa prakticky znamenalo znemožnenie jeho práva na prístup k súdu, 17 súčasne zasiahol i do jeho práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

19. Poukazujúc na vyššie uvedené je zrejmé, že ak by kasačný súd pristúpil k odmietnutiu kasačnej sťažnosti podľa § 459 písm. a) SSP z dôvodu, že bola podaná oneskorene, porušil by tým právo sťažovateľa na právnu pomoc, čím by mu znemožnil právo na prístupu k súdu. Z uvedených dôvodov kasačný súd k odmietnutiu kasačnej sťažnosti nepristúpil, ale ju meritórne prejednal.

V.II. K jednotlivým sťažnostným bodom

20. Správny súd v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že prvostupňové rozhodnutie bolo vydané v súlade s Organizačným poriadkom Centra, pričom v rovnakej žiadosti sťažovateľa už raz tento prvostupňový orgán rozhodoval, nedošlo k podstatnej zmene skutkového stavu po podaní opätovnej žiadosti a sťažovateľ bol zodpovedný za údaje (adresa bydliska), ktoré v žiadosti a v čestnom vyhlásení uviedol.

21. Podľa § 10 ods. 3 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 327/2005 Z. z.“) sa žiadosť podáva v kancelárii centra, príslušnej podľa miesta trvalého alebo prechodného pobytu žiadateľa.

22. Podľa § 5 ods. 7 zákona č. 327/2005 Z. z. Centrum zabezpečuje primeranú a rovnomernú dostupnosť svojich služieb na celom území Slovenskej republiky spravidla prostredníctvom kancelárií centra.

23. Podľa čl. 15 ods. 2 písm. a) usmernenia č. U/8/2020, ktorým sa prijíma Organizačný poriadok Centra právnej pomoci, kancelária centra vykonáva činnosť a rozhoduje v správnom konaní o nároku podľa zákona, ako správny orgán v prvom stupni a na tento účel najmä: 1. prijíma žiadosti o poskytnutie právnej pomoci a vedie ich evidenciu, 2. zabezpečuje preskúmavanie podmienok priznania nároku na poskytnutie právnej pomoci v súlade so zákonom a 3. vydáva rozhodnutia o nároku na poskytnutie právnej pomoci v súlade so zákonom.

24. Správny súd sa v bode 14. napadnutého rozhodnutia zaoberal žalobným dôvodom, ktorý považoval za bezpredmetný, keďže vecne dospel k záveru, že Centrum správne skúmalo žiadosť žalobcu za účelom zistenia, či neobsahuje nové skutočnosti, ktoré by Centru neboli známe v čase vydania prvotného rozhodnutia kanceláriou Žilina, a ktoré by odôvodňovali nové rozhodnutie vo veci. Vzhľadom na vyššie citované ustanovenia zákona č. 327/2005 Z. z. a Organizačného poriadku Centra právnej pomoci kasačný súd súhlasí so závermi správneho súdu. Ak sťažovateľ tvrdil, že zmena jeho pobytu zakladá podstatnú zmenu stavu v jeho prípade, tak sa mýli, pretože o jeho skoršej žiadosti už

raz bolo rozhodnuté Centrom právnej pomoci, kancelária Žilina. Prvostupňovému orgánu v tomto smere nie je čo vytknúť, keďže preskúmal žiadosť sťažovateľa a riadne o nej rozhodol. Kasačný súd dodáva, že sťažovateľ nemá právny nárok na to, aby len z dôvodu jeho nesúhlasu s rozhodnutím jednej kancelárie Centra právnej pomoci v rovnakej veci rozhodovala kancelária iná.

25. Kasačný súd sa stotožňuje so závermi správneho súdu, podľa ktorých sťažovateľ v administratívnom konaní neuviedol žiadne dôvody, ktoré by zakladali podstatnú zmenu skutkového stavu veci. Skutkovým základom, pre ktorý sa sťažovateľ domáhal priznania právnej pomoci bolo uloženie disciplinárneho trestu podľa § 52 ods. 3 písm. e) zákona č. 475/2005 Z. z. Správny súd v tejto súvislosti dôvodne poukázal na uznesenie Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 226/2017-13, podľa ktorého podradenie disciplinárneho trestania odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody pod správne právo a jeho následné preskúmvanie správnymi súdmi by z dogmatického hľadiska znamenalo nesprávnu unifikáciu dvoch dichotomických právnych odvetví s odlišnými právnymi zásadami a odlišným spoločenským účelom. Disciplinárne trestanie odsúdených v rámci výkonu trestu odňatia slobody má totiž ideový a aj normatívny základ v trestnej oblasti a je len pokračovaním výkonu trestnej politiky štátu proti páchatelom trestných činov. Zjednodušene povedané, disciplinárne tresty udeľované odsúdeným v Ústavoch na výkon trestu odňatia slobody sú vyňaté z prieskumu v správnom súdnictve. V danom prípade správny súd, ako aj správne orgány, dospeli k dôvodnému záveru, že prvostupňový orgán nemal právomoc poskytnúť sťažovateľovi právnu pomoc. Ustanovenie § 3 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. definuje pôsobnosť zákona tak, že tento zákon sa vzťahuje na poskytovanie právnej pomoci v konkrétnych veciach, resp. sporoch, pričom § 97n ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. vyslovene vylučuje preskúmateľnosť disciplinárnych trestov súdom. Ak teda sťažovateľ poukazoval na skoršie rozhodnutia Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR, išlo o rozhodnutia, ktoré boli prijaté pred prijatím zákona č. 370/2013 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 475/2005 Z. z. o výkone trestu odňatia slobody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

26. V tejto súvislosti kasačný súd poukazuje aj na rozhodnutie Veľkého senátu Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 1Vs/1/2021, podľa ktorého: „51. Podľa názoru veľkého senátu, z relatívne otvorenej klauzuly článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky však nie je možné vyvodiť, že by tento ukladal povinnosť poskytovať (súdni aj mimosúdni) právnu ochranu mimo rámcov, v ktorých sa tejto právnej ochrany domáha osoba brániaca svoje práva. Z článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky teda nevyplýva právo na sua sponte iniciované konania brániace práva dotknutej osoby, ani na to, aby v rámci takých konaní existovali nejaké námietky povahy ex officio. Rovnako je namieste zdôrazniť, že právo na právnu pomoc nepožaduje bez ďalšieho ani Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tiež, že právo na prístup k súdu nie je z dôvodu absencie právnej pomoci automaticky porušené (najmä rozsudok Siakowska v. Poľsko, resp. Airey v. Írsko). Veľký senát v uvedenej judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva neidentifikoval, že by bolo potrebné skúmať prípadný titul nároku na právnu pomoc aj bez toho, aby sa tohto nároku (nejakým titulom) domáhala osoba, ktorej sa má právna pomoc poskytovať. S poukazom na uvedené, argumenty vyplývajúce z konkurujúcich rozhodnutí neobstoja.“

27. K sťažovateľovej námietke, týkajúcej sa nesprávnosti výroku rozhodnutia prvostupňového orgánu kasačný súd uvádza, že sa stotožňuje s argumentmi správneho súdu, uvedenými v bode 16. odôvodnenia napadnutého rozsudku. Podľa § 25 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. sa na konanie o nároku na poskytnutie právnej pomoci a o súvisiacich nárokoch podľa tohto zákona vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní (zákon č. 71/1967), ktorý v § 30 ods. 1 písm. e) ustanovuje, že správny orgán konanie zastaví, ak zistí, že nie je príslušným na konanie a vec nemožno postúpiť príslušnému orgánu, tak ako v sťažovateľovom prípade. Ustanovenie § 6 ods. 1 písm. b) zákona č. 327/2005 Z. z. ustanovuje podmienku poskytnutia právnej pomoci a nie spôsob rozhodnutia (výrok), ktorým správny orgán rozhoduje vo veci.

28. K námietke sťažovateľa, že žiadal správny súd, aby požiadal Ústavný súd SR o preskúvanie súladu ustanovenia § 97n ods. 1 zákona č. 475/2005 Z. z. s Ústavou SR kasačný súd uvádza, že správna žaloba takúto žiadosť neobsahovala, a teda správny súd sa ňou ani nemohol zaoberať. Kasačný súd si v rámci svojej právomoci túto otázku predbežne posúdil, avšak viazaný svojou vlastnou rozhodovacou činnosťou (viď bod 25. odôvodnenia), nepovažoval za nevyhnutné sa ňou ďalej zaoberať, keďže pre danú vec je rozhodujúce právne posúdenie priznania, resp. nepriznania právnej pomoci a nie ochrana práv sťažovateľa vo vzťahu k udeleniu disciplinárneho trestu. Navyše,

podľa § 441 SSP nemožno v kasačnej sťažnosti uplatňovať nové skutočnosti a dôkazy okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podanej kasačnej sťažnosti.

VI.

Záver

29. Kasačný súd, poukazujúc na vyššie uvedené konštatuje, že správny súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia vysporiadal so všetkými pre vec zásadnými námietkami sťažovateľa, svoje závery formuloval zrozumiteľne a presvedčivo, pričom sťažovateľ v kasačnej sťažnosti neuviedol také relevantné skutočnosti, ktorými by spochybnil vecnú správnosť rozsudku správneho súdu. Dospel preto k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné podľa § 461 SSP, ako nedôvodnú zamietnuť.

30. O náhrade trov kasačného konania kasačný súd rozhodol tak, že neúspešnému sťažovateľovi ich náhradu podľa § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 SSP nepriznal a žalovanému ich náhrada zo zákona nevyplýva (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP).

31. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu SR pomerom hlasov 3:0 (§ 463 SSP v spojení s § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.